

Clinical Skills Learning Center

مرکز یادگیری مهارتهای بالینی: به موازات پیشرفت علوم پزشکی، افزایش ظرفیت پذیرش های دانشگاهی، افزایش پوشش نظام شبکه ای، بهبود نظام ارائه خدمت، ارتقا زیرساختارهای جمعیت و در نتیجه تغییر الگوی بیماری ها در جهان و ایران، روشهای سنتی آموزش دیگر پاسخگوی نیازهای جدید آموزش گیرندگان و گیرندگان نهایی خدمت نمی باشد. در نظام آموزش نوین تأکید بیشتری بر آموزش مهارتهای بالینی و ایجاد نگرش در پزشکان می شود تا تغییر صرف آگاهی ها. مرکز یادگیری مهارتهای بالینی پاسخی سازمان یافته به تغییرات بیان شده و فرصتی برای رویکرد نوین به نیازهای سلامت جامعه قلمداد می شود. مرکز یادگیری مهارت های بالینی فرصتی را فراهم می آورد تا دانشجویان گروه پزشکی با استفاده از انواع وسایل کمک آموزشی، مدلها و مانکن ها بتوانند مهارتهای بالینی و ارتباطی خود را در محیطی آرام و کنترل شده ارتقا دهند. آموزش ها و رویکردهای آموزشی مرکز یادگیری مهارتهای بالینی نیازمند ساختاری سازمان یافته، منعطف، توانمند در خود اصلاحی و ارتقا رده های بالینی برپایه پرسش و پاسخ و بهر پاسخی نیازهای دانشگاه علوم پزشکی مورد نظر باشد. **مرکز یادگیری مهارتهای بالینی** می تواند بعنوان پلی بین کلاسهای تئوری و عرصه بالینی عمل کند. یادگیری مهارتها به دور از محیط های واقعی، یک تجربه بدون استرس و لذت بخش برای دانشجویان است که قادر است آمادگی لازم برای تجربه بالینی در بیمارستان و جامعه را فراهم نماید. **مرکز یادگیری مهارتهای بالینی** موفق باید قابل انعطاف در برنامه ریزی، صحیح و بدون نقص در برنامه آموزشی و مطابق با اهداف آموزشی دانشگاه باشد و برای رسیدن به این منظور نیازمند به برنامه ریزی و سازماندهی می باشد. در مراکز آموزش مهارتهای بالینی علاوه بر آموزش تکنیکهای معاینه و پروسیجرها، مهارتهای ارتباطی نیز مورد توجه قرار می گیرد و در کنار این آموزش ها، از وسایل سمعی و بصری و کامپیوتر برای تکمیل آموزش استفاده می شود. شاید بتوان گفت تنها و مهمترین محدودیت **مرکز یادگیری مهارتهای بالینی** این است که یک محیط مشابه و تقلیدی را فراهم می کند و هرگز جای یک تجربه بالینی واقعی را نمی گیرد.

وظایف مرکز آموزش مهارتهای بالینی کاربرد های مراکز آموزش مهارتهای بالینی را می توان به طور خلاصه می توان در موارد زیر خلاصه نمود.

۱. آموزش مهارتهای ارتباطی، مصاحبه و اخذ شرح حال: گیرندگان خدمات بهداشت و درمان بخصوص بیماران قبل از آنکه نیازمند دریافت دارو باشند، نیازمند مشاوره خوب هستند که به حرفها و مشکلاتشان گوش داده و به حقوقشان احترام بگذارد، بنابراین نیاز است تا در آموزش حرفه ای دانش آموخته گان پزشکی بخصوص دانشجویان پزشکی از قناعت به اهداف افزایش دانش و آگاهی فراتر رفته و تربیت پزشکانی مورد توجه قرارگیرد که قادر باشد به بیمار به عنوان یک انسان نگاه نموده و یک ارتباط انسانی خوب را با وی برقرار نماید. ناتوانی در برقراری ارتباط خوب، باعث اختلال در گرفتن اطلاعات، اختلال در رضایتمندی بیمار و اختلال در پذیرش راهکارهای درمانی توسط بیمار خواهد شد.

۲. آموزش مهارتهای معاینه فیزیکی: اگر چه ۷۰ درصد از تشخیصها با اخذ شرح حال مناسب ممکن است ولی نباید فراموش کرد که با اضافه شدن اطلاعات خوب از معاینه فیزیکی توان تشخیصی پزشک به حدود ۹۰ درصد خواهد رسید که این افزایش قابل توجه می باشد.

۳. آموزش مهارت‌های اخذ نمونه‌های تشخیصی، مهارت‌های تفسیری و مهارت‌های مداخله‌ای: بعد از اخذ شرح حال و معاینه فیزیکی، فرضیه‌های متنوع در ذهن دانش‌آموخته رشته پزشکی شکل می‌گیرد که نیازمند توان استدلال تشخیصی جهت تأیید یا رد این فرضیات تا رسیدن به مطلوب‌ترین تشخیص ممکن است. این امر با تنها با تقویت مهارت‌های تفسیری نتایج از مطالعات پاراکلینیک ممکن می‌باشد. پزشک همچنین باید قادر به مدیریت مراقبت از بیماران زخمی، آسیب دیده فیزیکی و به عبارتی دارای مهارت‌های جراحی‌های کوچک و بخیه باشد.

۴. ارزشیابی کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت فراگیران: مانند هر مداخله بالینی یا تحقیقی، مداخله آموزش مهارت‌ها نیازمند ارزیابی و ارزشیابی است. سازو کار و رویکرد ارزشیابی مداخلات آموزش باید مانند سایر ابزارهای پژوهشی از پایایی و روایی کافی به منظور دستیابی به حداکثر توان صحت برآوردی برخوردار باشد. کاهش تاثیر قضاوت ارزیاب، کاهش اتکا به شیوه‌های ارزشیابی ذهنی، کاهش ناهمگونی سوالات در برخورد با فراگیرهای مختلف، عدم اکتفا به امتحان کتبی یک مرحله‌ای پایان دوره همه از محورهایی است که در بهبود پایایی و روایی ارزشیابی متمرکز خواهد بود و این از موضوعاتی است که در کانون توجه ارزشیابی مداخلات در مرکز آزمون مهارت‌های بالینی قرار دارد.

۵. توانمندسازی فراگیران در حیطه‌های نگرشی و مهارتی: لازم است فراگیران علاوه بر تقویت مهارت‌های اخذ شرح حال و معاینه فیزیکی با مهارت‌های پایه‌ای استدلال مانند چگونگی استدلال بالینی، نحوه بحث گروهی و یا معرفی مورد خاص نیز توانمندی‌های لازم را کسب نمایند که این کار می‌تواند در قالب دوره‌های کارگاهی کوتاه مدت قابل انجام خواهد بود. شاید بتوان از مهمترین وجه تمایز عملکرد مرکز مهارت‌های بالینی با رویکرد سنتی آموزش را در تقسیم گروه‌های آموزش گیرنده به گروه‌های کوچک و فراهم آوردن فرصت تماس بهتر مدرس با گروه هدف و همچنین فراهم آوردن فرصت مناسب ارتقا بحث‌های گروهی و تمرکز بیشتر بر موضوعات مهم و مورد نیاز فراگیر در طی دوره آموزش در نظر گرفت.

منابع و روش‌های آموزشی در مرکز آموزش مهارت‌های بالینی: در مرکز یادگیری مهارت‌های بالینی دانشگاه علوم پزشکی استان کهگیلویه و بویراحمد از انواع روشها، وسایل و منابع می‌توان در جهت آموزش بهره جست که در زیر به معرفی بخش از این ظرفیتها پرداخته می‌شود

۱. مدل‌ها و مانکن‌ها: (Simulation Models)

تعدادی از رویکردهای تشخیصی برای بیمار درد آور و بعضی با ملاحظات اخلاقی قابل توجه همراه هستند. تعدد معاینه گر و فضای غیر خصوصی معاینه از جمله مواردی است که ارتباط موثر بین، دانشجوی پزشکی، پزشک و بیمار را تهدید می‌نماید. بهره‌گیری از ابزارهایی مانند مانکن‌ها مثل مانکن معاینه پستان، معاینه ته چشم، معاینه واژن و پروستات و رکتال از جمله ابزاری هستند که می‌توانند تا حدودی این مشکل را حل نمایند. مانکن‌های مهم در حیطه‌های تبیین شده در مرکز آموزش مهارت‌های بالینی دانشگاه موجود و امکان استفاده آنها در بحث آموزش دانشجویان فراهم است. امکان مشاهده بعضی از رویکردها در مقیاس وسیع در کلینیک یا بیمارستان خاص را وجود ندارد و از طرفی بعضی رویکردهای تشخیصی برای بیمار خطر ساز بوده و امکان اجرای آموزشی بر روی مورد حقیقی نا ممکن است. این مدل‌های آموزشی همچنین برای انجام پروسیجرهایی مثل بخیه زدن، سوندگذاری، خون‌گیری، تزریقات قابل استفاده هستند. با پیشرفت تکنولوژی بهره‌گیری از فن‌آوری رایانه‌ای و امکان استفاده از مولاژهای پشرفته برای آموزشهایی مانند عملیات احیاء قلبی _ ریوی، ارزیابی گازهای شریانی و یا تولید و تفسیر شبیه سازی شده نوارهای مغز و قلبی متنوع وجود دارند. مدل‌های موجود در مرکز آموزش مهارت‌های بالینی مرکز امکان انجام مداخلات فوق را برای کاربر فراهم می‌نمایند.

۲. **بیمارنما:** بیمارنما فردی است که آموزش می بیند تا چگونه مرحله به مرحله یک بیماری یا علامت را تقلید کند. در دسترس بودن، تقویت مهارت اخذ شرح حال ، تقویت مهارت‌های ارتباطی ، شبیه سازی محیطی طبیعی ، امکان مدل سازی بیماریهای نادر و یا خاص و امکان ارائه بازخورد آنی به نوآموز از مهمترین ویژگی های استفاده از بیمار نما محسوب می شود. مرکز آموزش مهارت‌های بالینی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج این ظرفیت را دارد تا با بکار گیری بیمار نما به ارائه خدمات آموزشی بهتر به مدرسین و اساتید بالینی کمک نماید.

۴. **بهره گیری از وسایل ارتباطی رایانه ای و فن آوری اطلاعات :** امکان استفاده از دوربین های مدار بسته برای ارزیابی و ارزشیابی رفتار نوآموز، امکان بهره گیری از مدل های شبیه سازی شده رایانه ای ، امکان ارائه خدمت و آموزش در هر مکان و زمان، امکان ضبط و استفاده مکرر از محتوای آموزش ، در دسترسی این محتواهای آموزش در مکانهای مختلف، امکان تحلیل داده ها به کمک نرم افزار های رایانه ای ، امکان به اشتراک گذاری تجارب با سایر مراکز و امکان برقرای ارتباط مهارت آموزی با مراکز تخصصی تر از مهمترین ویژگی های این رویکرد آموزشی محسوب می شوند.